

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

11. aprill 2024*

Eelotsusetaotlus – Tolliliit – Määrus (EL) nr 952/2013 – Esimese astme kohtu otsused, millega tühistatakse Euroopa Liidu traditsiooniliste omavahenditega seotud tollimeetmed – Nende kohtuotsuste viivitamatult täitmisele pööratavus – Kohtuotsuste täitmise peatamatus

Kohtuasjas C-770/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte di giustizia tributaria di primo grado di Genova (varem Commissione tributaria provinciale di Genova) (Genova esimese astme maksukohus, varem Genova provintsi maksukohus, Itaalia) 22. novembri 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. detsembril 2022, menetluses

OSTP Italy Srl

versus

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli, Ufficio delle Dogane di Genova 1,

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli, Ufficio delle Dogane di Genova 2,

Agenzia delle Entrate – Riscossione – Genova,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president Z. Csehi, viienda koja president E. Regan (ettekandja) ja kohtunik D. Gratsias,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- OSTP Italy Srl, esindajad: *avvocati* R. Dominici, A. Macchi, F. Munari ja S. Pedemonte,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. Meloncelli,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

– Euroopa Komisjon, esindajad: F. Clotuche-Duvieusart ja F. Moro,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotluses palutakse tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 269, lk 1; edaspidi „liidu tolliseadustik“), artikleid 43–45.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud ühelt poolt OSTP Italy Srl-i (edaspidi „OSTP“) ning teiselt poolt Agenzia delle Dogane e dei Monopoli, Ufficio delle Dogane di Genova 1 (Tolli- ja Monopoli ameti Genova 1. tollibüroo, Itaalia), Agenzia delle Dogane e dei Monopoli, Ufficio delle Dogane di Genova 2 (Tolli- ja Monopoli ameti Genova 2. tollibüroo, Itaalia) (edaspidi koos „Tolli- ja Monopoli amet“) ja Agenzia delle Entrate – Riscossione – Genova (maksuhaldur – sissenõudmine – Genova, Itaalia) (edaspidi „maksuhaldur“) vahelises kohtuvaidluses Euroopa Liidu traditsiooniliste omavahenditega seotud sellise nõude täitmise üle, mis on liikmesriigi kohtu otsusega tühistatud, kuid mille peale on esitatud apellatsioonkaebus.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Liidu tolliseadustik

- 3 Liidu tolliseadustiku artikkel 43 „Kohtuotsused“ sätestab:

„Artikleid 44 ja 45 ei kohaldata kaebuste suhtes, mille esitamise eesmärk on tollialaste õigusaktide kohaldamisega seonduva kohtuotsuse või kohtuorganina tegutseva tolli tehtud otsuse tühistamine, kehtetuks tunnistamine või muutmine.“

- 4 Selle seadustiku artikkel 44 „Kaebuse esitamise õigus“ näeb ette:

„1. Igal isikul on õigus esitada kaebusi kõigi tolli otsuste suhtes, mis on seotud tollialaste õigusaktide kohaldamisega ning mis puudutavad kõnealust isikut otseselt ja isiklikult.

Kaebuse esitamise õigus on ka igal isikul, kes on esitanud taotluse, et toll teeks otsuse, ja ei ole oma taotluse alusel artikli 22 lõikes 3 nimetatud tähtaja jooksul otsust saanud.

2. Kaebuse esitamise õigust võib kasutada vähemalt kahes järgus:

- a) esitada kaebus algul tollile või kohtule või muule liikmesriigi poolt selleks määratud asutusele;
- b) seejärel kõrgemalseisvale sõltumatule asutusele, milleks vastavalt liikmesriikides kehtivatele õigusaktidele võib olla kohus või samaväärne eriorgan.

3. Kaebus esitatakse selles liikmesriigis, kus otsus tehti või kus selle tegemist taotleti.
4. Liikmesriigid tagavad, et kaebuste menetlemine võimaldab tolli otsuste kiiret kinnitamist või parandamist.“
- 5 Nimetatud seadustiku artikkel 45 „Täitmise peatamine“ sätestab:
- „1. Kaebuse esitamine ei peata vaidlusaluse otsuse täitmist.
2. Toll peatab aga sellise otsuse täitmise täielikult või osaliselt, kui tal on piisavalt alust arvata, et vaidlusalune otsus ei ole vastavuses tollialaste õigusaktidega või et asjaomasele isikule võidakse tekitada korvamatut kahju.
3. Lõikes 2 osutatud juhtudel, kui vaidlusalune otsus toob kaasa kohustuse tasuda impordi- või eksporditollimaks, on kõnealuse otsuse rakendamise peatamise eelduseks tagatise esitamine, välja arvatud juhul, kui dokumenteeritud hinnangu alusel on tehtud kindlaks, et tagatis põhjustaks võlgnikule tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi.“
- 6 Sama seadustiku artikli 90 „Kohustuslik tagatis“ esimene lõik näeb ette:
- „Kui tagatise esitamine on kohustuslik, määrab toll tagatissumma tasemel, mis on võrdne tollivõlale vastavast impordi- või eksporditollimaksust või muudest maksudest tuleneva täpse summaga, kui seda summat on võimalik tagatise nõudmise ajal kindlalt määrata.“
- 7 Liidu tolliseadustiku artikkel 98 „Tagatise vabastamine“ näeb ette:
- „1. Toll vabastab tagatise viivitamata, kui tollivõlg või muude maksude maksmise kohustus on lõppenud või seda ei saa enam tekkida.
2. Kui tollivõlg või muude maksude maksmise kohustus on lõppenud osaliselt või see võib tekkida ainult osa suhtes sellest summast, mille tasumine on tagatud, vabastatakse asjaomase isiku taotluse korral vastav osa tagatisest, välja arvatud juhul, kui kõnealune summa sellist toimingut ei õigusta.“
- 8 Selle seadustiku artikli 124 „Lõppemine“ lõige 1 sätestab:
- „Ilma et see piiraks tollivõlale vastava impordi- või eksporditollimaksu summa sissenõudmata jätmist käsitlevate kehtivate sätete kohaldamist, kui võlgniku maksevõimetus on kohtulikult tuvastatud, lõpeb impordil või ekspordil tekkiv tollivõlg mis tahes järgmisel viisil:
- [...]
- b) impordi- või eksporditollimaksu summa tasutakse;
- [...]
- d) kui impordi- või eksporditollimaksu tasumist nõudvale tolliprotseduurile deklareeritud kaupa käsitlev tollideklaratsioon on kehtetuks tunnistatud;
- [...]“.

Määrus nr 609/2014

- 9 Nõukogu 26. mai 2014. aasta määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (ELT 2014, L 168, lk 39), mida on muudetud nõukogu 17. mai 2016. aasta määrusega (EL, Euratom) 2016/804 (ELT 2016, L 132, lk 85) (edaspidi „määrus nr 609/2014“), artikli 2 „Traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääramise kuupäev“ lõige 1 sätestab:

„Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse [nõukogu 26. mai 2014. aasta] otsuse 2014/335/EL, Euratom [Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta (ELT 2014, L 168, lk 105)] artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud liidu traditsiooniliste omavahendite nõue kindlaksmääratuks niipea, kui tollieeskirjades ette nähtud tingimused seoses nõude arvestuskande tegemise ja võlgniku teavitamisega on täidetud.“

- 10 Määruse nr 609/2014 artikli 13 „Summad, mida ei ole võimalik sisse nõuda“ lõiked 1 ja 2 näevad ette:

„1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada artikli 2 kohaselt kindlaks määratud nõuetele vastavate summade [Euroopa K]omisjonile kättesaadavaks tegemine käesolevas määruses ette nähtud korras.

2. Liikmesriigid on järgmistel tingimustel vabastatud artikli 2 kohaselt kindlaks määratud nõuetele vastavate summade komisjoni käsutusse andmise kohustusest, kui neid ei ole võimalik sisse nõuda:

a) vääramatu jõu tõttu;

b) muudel liikmesriikidest mittesõltuvatel põhjustel.

Liikmesriigid võidakse vabastada kohustusest anda komisjoni käsutusse artikli 2 alusel kindlaks määratud nõuetele vastavad summad, kui neid nõudeid ei ole võimalik sisse nõuda liidu finantshuve mõjutavate kriminaaluurimiste kahjustamise vältimise eesmärgil edasi lükatud raamatupidamisarvestusse kandmise või tollivõlgadest teatamise edasilükkamise tõttu.

Pädev haldusasutus kuulutab kindlaksmääratud nõuetele vastavad summad oma otsusega sissenõudmisele mittekuuluvateks, kui ta leiab, et neid ei ole võimalik sisse nõuda.

Kindlaksmääratud nõuetele vastavad summad kuulutatakse sissenõudmisele mittekuuluvateks hiljemalt viis aastat pärast kuupäeva, mil summa koosõlas artikliga 2 kindlaks määrati, ning halduskaebuse või kohtumenetluse korral pärast lõpliku otsuse tegemise, avaldamise või sellest teatamise kuupäeva.

[...]“.

Otsus 2014/335

- 11 Otsusega 2014/335 tunnistati kehtetuks ja asendati nõukogu 7. juuni 2007. aasta otsus 2007/436/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (ELT 2007, L 163, lk 17).

- 12 Otsuse 2014/335 artikli 2 lõike 1 punkt a, mis kordab otsuse 2007/436 artikli 2 lõike 1 punkti a, sätestab:

„Liidu eelarvesse kavandatud omavahenditena käsitatakse tulu, mille allikaks on:

- a) traditsioonilised omavahendid, mis koosnevad järgmisest: impordimaksud, lisatasud, täiendavad summad või hüvitissummad, lisasummad või lisaelemendid, ühise tollitariifistiku tollimaksud ja muud tollimaksud, mille liidu institutsioonid on kehtestanud või kehtestavad kolmandate riikidega kauplemise suhtes, endise Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepinguga hõlmatud toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud ning suhkruturu ühise korralduse raames sätestatud osamaksud ja muud tollimaksud;

[...]“.

Itaalia õigus

- 13 31. detsembri 1992. aasta seadusandliku dekreeedi nr 546, millega kehtestatakse sätted maksumenetluse kohta 30. detsembri 1991. aasta seaduse nr 413 artikli 30 kohaselt valitsusele antud volituse alusel (decreto legislativo n. 546 – Disposizioni sul processo tributario in attuazione della delega al Governo contenuta nell'art. 30 della legge 30 dicembre 1991, n. 413) (*GURI* nr 9, 13.1.1993, regulaarne lisa nr 8) (edaspidi „seadusandlik dekreet nr 546/1992“), artikkel 47 näeb sisuliselt ette, et kui kaebaja vaidlustab maksuhalduri akti ja kui see akt võib tekitada talle olulist ja korvamatut kahju, võib kaebaja taotleda nimetatud akti täitmise ajutist peatamist kuni kaebuse sisulise läbivaatamiseni.
- 14 Selle seadusandliku dekreeedi artikkel 67-*bis*, mis käsitleb ajutist täitmist, näeb maksukohtute otsuste puhul ette, et need on täitmisele pööratavad.
- 15 Seadusandliku dekreeedi artikkel 68 „Maksu tasumine kohtumenetluse vältel“ sätestab:
- „1. Isegi erandina sellest, mis on ette nähtud üksikutes maksuseadustes, tuleb juhul, kui [maksu]komisjonide menetluse esemeks oleva maksu tasumine on ette nähtud osade kaupa, tasuda maks koos maksuseadustes ette nähtud vastavate intressidega:
- a) kahe kolmandiku eest pärast seda, kui Commissione tributaria provinciale [(provintsi maksukohus)] on teinud otsuse, millega kaebus jäetakse rahuldamata;
- b) Commissione tributaria provinciale [(provintsi maksukohus)] otsusest tuleneva summa eest ja igal juhul mitte rohkem kui kahe kolmandiku ulatuses, kui kaebus osaliselt rahuldatakse;
- c) ülejäänud summa eest, mille on kindlaks määranud Commissione tributaria regionale [(maakonna maksukohus)] oma otsuses;
- c-bis*) tasumisele kuuluva summa eest, oodates kohtuotsuse kuulutamist esimeses kohtuastmes pärast Corte [suprema] di cassazione [(Itaalia kassatsioonikohus)] otsuse kuulutamist, millega kohtuotsus tühistatakse ja saadetakse kohtuasi tagasi esimesse kohtuastmesse, ning kogu vaidlustatud aktis märgitud summa eest, kui kohtuasja ei ole tagasi saadetud.

Eelmistes lõikudes osutatud juhtudel arvatakse juba makstud summad tasumisele kuuluvatest summadest igal juhul maha.

2. Kui kaebus rahuldatakse, tuleb Commissione tributaria provinciale [(provintsi maksukohus)] otsuses ettenähtule lisaks tasutud maks koos maksuseaduses ette nähtud intressiga omal algatusel tagastada 90 päeva jooksul alates kohtuotsuse teatavaks tegemisest. Kui tagasimakse kohustust ei täideta, võib maksumaksja taotleda täitmist vastavalt artiklile 70 Commissione tributaria provinciale [(provintsi maksukohus)] või – kui kohtuotsus on menetluse hilisemates etappides edasi kaevatud – Commissione tributaria regionale [(maakonna maksukohus)].

3. [...]

3-bis. Otsuse [2007/436] artikli 2 lõike 1 punktis a nimetatud traditsiooniliste omavahendite ja impordilt kogutava käibemaksu tasumist reguleerib kuni kohtuotsuse tegemiseni nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 2913/92[, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307)], mida on muudetud [liidu tolliseadustikuga] ja muude seda valdkonda reguleerivate Euroopa Liidu asjakohaste sätetega.“

16 Seadusandliku dekreeidi nr 546/1992 artikkel 69 „Maksumaksjale soodsate süüdimõistvate kohtuotsuste täitmine“ sätestab:

„1. Kohtuotsused, millega määratakse maksumaksjale summade tasumine, ja kohtuotsused, mis on tehtud artikli 2 lõikes 2 nimetatud katastritehinguid käsitlevate maksuteadete peale esitatud kaebuse kohta, on viivitamatult täitmisele pööratavad. Kohus võib siiski otsustada, et üle 10 000 euro suuruse makse kohta, välja arvatud kohtukulud, tuleb anda asjakohane tagatis, võttes arvesse ka taotleja maksejõulisust puudutavaid tingimusi.

[...]

4. Kohtuotsuse alusel tasumisele kuuluvad summad tuleb tasuda 90 päeva jooksul alates kohtuotsuse teatavaks tegemisest või lõikes 2 nimetatud tagatise andmisest, kui see on nõutav.

5. Kui kohtuotsust ei täideta, võib maksumaksja taotleda täitmist vastavalt artiklile 70 Commissione tributaria provinciale [(provintsi maksukohus)] või – kui kohtuotsus on menetluse hilisemates etappides edasi kaevatud – Commissione tributaria regionale [(maakonna maksukohus)].“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

17 Tolli- ja Monopoliamenti Genova 2. tollibüroo saatis 9. oktoobril 2019 OSTP-le täiendavad ja korrigeerivad maksuteated, mis puudutasid kolmandatest riikidest pärit terastorude impordilt tasumisele kuuluvat dumpinguvastast tollimaksu eelkõige põhjusel, et need torud olid deklareeritud Indiast impordituna, kuigi tegelikult pärinesid need Hiinast. Pärast teadete saatmist tehti järgmisel päeval OSTP-le teatavaks sanktsioonide määramise otsused.

18 Tolli- ja Monopoliamenti Genova 1. tollibüroo saatis OSTP-le samal põhjusel ka maksu korrigeerimise teate ning seejärel sanktsioonide määramise otsuse.

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tühistas kõik maksuteated ja sanktsioonid 17. ja 19. mai 2021. aasta kohtuotsustega täies ulatuses.
- 20 Tolli- ja Monopoliamet esitas nende kohtuotsuste peale apellatsioonkaebused Corte di giustizia tributaria di secondo grado della Liguria (varem Commissione tributaria regionale della Liguria) (teise astme maksukohus, varem Liguuria maakonna maksukohus, Itaalia), kes ei ole ametlikult teinud otsust nende kohtuotsuste täitmise peatamiseks.
- 21 Maksuhaldur saatis 26. jaanuaril 2022 OSTP-le hüpoteegi seadmise kohta eelneva teate, milles märkis, et maksuteadetes nimetatud summade tasumata jätmise korral seatakse tema kinnisasjadele hüpoteek, mille summa võrdub võla kahekordse summaga.
- 22 OSTP vaidlustas selle teate eelotsusetaotluse esitanud kohtus, väites, et kui esimese astme kohus on maksuteate peale esitatud kaebuse täielikult või osaliselt rahuldanud, siis vastavalt riigisisestele õigusnormidele tollimaksude ja muude maksude sissenõudmise kohta ei ole selle maksuteate alusel nõutud summad enam sissenõutavad.
- 23 Tolli- ja Monopoliamet astus selles teises vaidluses menetlusse. Ta kinnitab, et otsuse tegemise vajadus on ära langenud, kuna OSTP on sellest ajast alates täies ulatuses tasunud tühistatud maksuteadetes märgitud summad, mistõttu on vaidlus lõppenud.
- 24 Teise võimalusena tugineb Tolli- ja Monopoliamet maksuhalduri seisukoha toetamiseks Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) 13. oktoobri 2020. aasta määrusele nr 22012.
- 25 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) märkis selles kohtumääruses sisuliselt, et liidu tolliseadustiku artikli 45 kohaselt ei peata halduskaebuse või kohtuliku kaebuse esitamine tollialaste õigusaktide kohaldamisega seotud otsuse täitmist ning et tolliseadustiku artikli 98 kohaselt ei saa tollivõla katteks antud tagatist vabastada, kui eelkõige see tollivõlg ei ole lõppenud.
- 26 Nimetatud kohus järeldas sellest kõigepealt, et tolli võetud meetmeid tuleb pidada viivitamatult täitmisele pööratavaks, seejärel, et maksumaksja kaitset maksuteate õigusvastasuse tõttu tekkida võiva kahju võimaliku korvamatus eest tuleb pidada tagatuks võimalusega esitada tollimaksu vähendamise taotlus, taotlus peatada maksu korrigeerimise teate täitmine või menetluse käigus taotlus peatada maksuotsuse täitmine, ja lõpuks, et seda, et maksumaksja kasuks tehtud kohtuotsus, mis ei ole lõplik, ei anna maksumaksjale õigust juba tasutud tollimaksu tagastamisele, kuna tasutud summad jäävad tollivõla tasumise tagatiseks kuni selle lõpliku kustutamiseni.
- 27 Arvestades neid asjaolusid ja liikmesriikidel lasuvat kohustust, mida Euroopa Kohus 11. juuli 2019. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Itaalia (omavahendid – tollivõla sissenõudmine) (C-304/18, EU:C:2019:601) meelde tuletas ja mille kohaselt tuleb juhul, kui haldusasutuse meedet ei ole tollieeskirjade alusel peatatud, õigel ajal tegutseda, et tagada liidu omavahendid, järeldas nimetatud kohus, et „piiril sissenõutud tollimaksude – mis kujutavad endast [liidu] omavahendeid – kohta tehtud jõustumata kohtuotsust, mis näeb ette maksumaksjale selle tollimaksu tagasimaksmise, mida ei loeta tasumisele kuuluvaks, ei saa pidada seadusandliku dekreediga [nr 546/1992] [...] artikli 69 lõike 1 alusel viivitamatult täitmisele pööratavaks, kuna see säte [on] vastuolus [liidu] tolliseadustikuga“.

- 28 Selles kontekstis on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud üksnes küsimus, kas sisuliselt saab selle seadustiku artiklist 45 või ka nimetatud seadustiku artiklitest 43 ja 44 järeldada, et liikmesriigid ei tohi tunnistada esimese astme kohtu otsuseid, millega tühistatakse liidu traditsiooniliste omavahendite maksuteated, viivitamatult täitmisele pööratavaks. Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, ega selline lahendus ei ole vastuolus kaebeõigusega, millele on osutatud selle seadustiku artiklis 44, arvestades ELL artikliga 19 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, mis kohustab liikmesriike ette nägema iga sellise haldusotsuse täitmise peatamise, mille esimese astme kohus on tühistanud, ja seda selleks, et õigussubjekt saaks riigisisestes õigusnormides ette nähtud õiguskaitsevahendeid tegelikult kasutada.
- 29 Sellega seoses täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et isegi kui OSTP lõpuks tasus nõutud summad, tuleb tal sellised kahtlused kõrvaldada, kuna ühelt poolt ei ole välistatud, et see äriühing tegutses nii kartuses, et seatakse hüpoteek, sest hüpoteek võrdub kahekordse nõutud summaga, ning teiselt poolt mõjutab Tolli- ja Monopoli ameti väidete põhjendatuse küsimus menetluskulude määramist, mille kohta tal tuleb veel otsus teha.
- 30 Neil asjaoludel otsustas Corte di giustizia tributaria di primo grado di Genova (varem Commissione tributaria provinciale di Genova) (Genova esimese astme maksukohus, varem Genova provintsi maksukohus, Itaalia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [liidu tolliseadustiku] artikleid 43–45 võib tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et viivitamatult saab täitmisele pöörata sellised liikmesriigi esimese astme kohtute otsused, millega tühistatakse [liidu] omavahendeid puudutavad maksuteated täielikult või osaliselt?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

- 31 Itaalia valitsus väidab, et eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu, kuna põhikohtuasja ese langes ära pärast seda, kui kaebaja oli nõutud summad tasunud, ning et eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis oma taotluses, et ta esitab oma küsimuse, pidades silmas olukorda, kus maksumaksja ei ole nõutud summasid veel tasunud.
- 32 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artikli 267 viidatud menetluses, mis põhineb selgel liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete eristamisel, põhikohtuasja faktiliste asjaolude hindamine ning riigisisese õiguse tõlgendamine ja kohaldamine vaid liikmesriigi kohtu pädevuses. Samamoodi on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval liikmesriigi kohtul kohtuasja eripärasid arvesse võttes õigus hinnata nii Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste vajalikkust kui ka asjakohasust. Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud otsuse tegema (7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Banco Santander ja Escobedo Cortés, C-96/16 ja C-94/17, EU:C:2018:643, punkt 50, ning 24. novembri 2022. aasta kohtuotsus Varhoven administrativen sad (vaidlustatud sätte kehtetuks tunnistamine), C-289/21, EU:C:2022:920, punkt 24).

- 33 Sellest järeldub, et eeldades liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimuste asjakohasust, võib neile vastamisest keelduda üksnes erandjuhtudel (vt selle kohta 16. juuni 2005. aasta kohtuotsus Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, punkt 30). Euroopa Kohus võib liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast keelduda üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (24. juuli 2023. aasta kohtuotsus Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, punkt 62).
- 34 Käesoleval juhul võib eelotsusetaotluses esitatud teabest küll järeldada, et nõutud summade tasumine põhikohtuasja kaebaja poolt kõrvaldas ohu, et tema kinnisasjadele seatakse hüpoteek. Esitatud küsimus jääb siiski asjakohaseks, kuna – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollimise tulemusel ei ilmne vastupidist – põhikohtuasja kaebaja võib Euroopa Kohtu vastusest sõltuvalt vaidlustada – nagu ta seda põhikohtuasjas teeb – meetmed, mille eesmärk on sisse nõuda summasid, mis ei ole sissenõutavad, ja nõuda juba tasutud summade tagastamist. Lisaks märgib see kohus, et tal on vaja saada esitatud eelotsuse küsimusele vastus sellepärast, et teha vastavalt riigisisesele õigusele otsus kohtukulude jaotuse kohta, kuna see sõltub hagi põhjendatusest.
- 35 Kuna see kohus ei ole põhikohtuasja põhjendatuse kohta veel otsust teinud, ei ole ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega või et tõstatatud probleem oleks muutunud hüpoteetiliseks (vt analoogia alusel 28. novembri 2018. aasta kohtuotsus Amt Azienda Trasporti e Mobilità jt, C-328/17, EU:C:2018:958, punktid 35–38).
- 36 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla Itaalia valitsuse väide, et eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis oma taotluses, et ta esitab oma küsimuse, pidades silmas olukorda, kus maksumaksja ei ole nõutud summasid veel tasunud. Eelotsusetaotlusest sellist teavet nimelt ei nähtu. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on küll viidanud oma taotluses olukorrale, „kus maksumaksja ei ole [...] veel tasunud“, kuid ta on seda teinud üksnes selleks, et viidata Tolli- ja Monopoli ameti seisukohale Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) määruse kohta, millega seoses ta leiab, et see seisneb selles, et „laiendatakse [selle kohtu] väljendatud õiguspõhimõtet ka juhul, kui maksumaksja ei ole veel tasunud“.
- 37 Kuna Euroopa Kohtule on lisaks teada kõik vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimusele, siis tuleb eelotsusetaotlus tunnistada vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

- 38 Kõigepealt on selge, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlused on seotud tõlgendusega, mille Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) andis 13. oktoobri 2020. aasta kohtumääruses nr 22012. Nimelt jättis nimetatud kohus selles kohtumääruses kohaldamata seadusandliku dekreediga nr 546/1992 artikli 69 lõike 1, mis näeb ette, et maksumaksjale summasid välja mõistvad kohtuotsused on viivitamatult täitmisele pööratavad, sisuliselt põhjendusel, et liidu tolliseadustiku artikkel 45 nõuab, et liidu traditsioonilisi omavahendeid puudutavaid maksuteateid tühistava esimese astme kohtu otsuse täitmine peatatakse seniks, kuni see kohtuotsus ei ole jõustunud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) tõlgendus on kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 45 koostoimes selle seadustiku artikliga 43.

- 39 Seega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimusega sisuliselt teada, kas liidu tolliseadustiku artikleid 43–45 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette, et esimese astme kohtu otsused, mis ei ole veel jõustunud, on viivitamatult täitmisele pööratavad, kui tegemist on liidu traditsiooniliste omavahenditega.
- 40 Kõigepealt võib märkida, et ei liidu tolliseadustiku artikkel 44 ega artikkel 45 ei saa olla asjakohased selle hindamisel, kas liidu õigusega on kooskõlas riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette esimese astme kohtuotsuste kohese täitmisele pööratavuse, sealhulgas juhul, kui nende kohtuotsuste tagajärjel on täielikult või osaliselt tühistatud liidu traditsioonilisi omavahendeid puudutavad maksuteated.
- 41 Tolliseadustiku artiklis 43 on sõnaselgelt märgitud, et selle seadustiku artikleid 44 ja 45 ei kohaldata kaebuste suhtes, mille esitamise eesmärk on tollialaste õigusaktide kohaldamisega seonduva kohtuotsuse tühistamine, kehtetuks tunnistamine või muutmine. Seega, kuigi tolliseadustiku artikli 44 lõige 2 näeb ette olukorra, kus kaebeõigust, mille kohta on selles sättes ette nähtud, et seda peab saama kasutada kahes järgus, kasutatakse järjestikku kahes kohtus, kehtib liidu tolliseadustiku artikli 45 lõikes 1 sätestatud norm, mille kohaselt ei peata kaebuse esitamine vaidlustatud otsuse täitmist, üksnes kaebuste suhtes, mis on esitatud tolli otsuste peale, mis puudutavad tollialaste õigusaktide kohaldamist, mitte aga kaebuste suhtes, mis on esitatud selliste kaebuste kohta tehtud kohtuotsuste peale.
- 42 Kuna küsimus, kas esimese astme kohtuotsused on viivitamatult täitmisele pööratavad või mitte, ja edasikaebamise kord ei kuulu liidu tolliseadustiku artiklite 44 ja 45 kohaldamisalasse, ei ole nende sätetega vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette, et esimese astme kohtu otsused, mis ei ole veel jõustunud, on viivitamatult täitmisele pööratavad, ning samuti ei nõua need sätted, et riigisisesed õigusnormid näeksid ette selliste kohtuotsuste täitmisele pööratavuse.
- 43 Seda tõlgendust ei sea kahtluse alla määruse nr 609/2014 artiklist 13, arvestades otsust 2014/335, liikmesriikidele tulenev kohustus teha komisjonile kättesaadavaks liidu traditsiooniliste omavahendite maksule vastavad summad, millele viitab Itaalia valitsus oma menetlusdokumentides.
- 44 On tõsi, et liidu tolliseadustiku artikli 45 lõike 1 kohaselt ei ole kaebuse esitamisel peatavat toimet, mistõttu juhul, kui maksukohustuslane vaidlustab korrigeeriva maksuteate, on ta põhimõtteliselt nõutud summad juba tasunud ajaks, mil tema kaebus esimeses kohtuastmes lahendatakse, või kui toll on talle selle seadustiku artikli 45 lõike 2 kohaselt võimaldanud täitmise peatamist, on maksukohustuslane vähemalt andnud seadustiku artikli 45 lõike 3 kohaselt tollitagatise. Seega, kui tolli esitatud apellatsioonkaebuse tulemusel tühistatakse omakorda see esimese astme kohtu otsus, millega tunnistati korrigeerivad maksuteated kehtetuks, siis eeldatakse, et liikmesriigi käsutuses on juba liidu traditsiooniliste omavahendite maksule vastav summa, mille ta peab määruse nr 609/2014 artikli 13 kohaselt, arvestades otsust 2014/335, komisjonile kättesaadavaks tegema.
- 45 Kuid vastupidi sellele, mida näib leidvat Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) oma 13. oktoobri 2020. aasta kohtumääruses nr 22012, ei saa sellest järeldada, et selleks, et tagada määruse nr 609/2014 artikli 2 alusel kindlaks määratud maksude sissenõudmine liidu poolt, tuleb liidu tolliseadustiku artikli 45 lõiget 1 tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriike lubama tolliasutustel juhul, kui nad on enda koostatud korrigeeritud maksuteate alusel sissenõudmisega viivitanud, teha seda ka pärast seda, kui see maksuteade on esimese astme kohtu otsusega tühistatud, seni kuni see kohtuotsus ei ole veel jõustunud.

- 46 Vastupidi eeldusele, millel see hinnang näib põhinevat, ei ole selline tõlgendus vajalik selleks, et tagada määruse nr 609/2014 artikli 2 alusel kindlaks määratud maksude sissenõudmine liidu poolt. Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus rõhutada, et liikmesriigi tolli eksimused ei vabasta liikmesriiki kohustusest teha liidule kättesaadavaks tollimaks, mille ta oleks pidanud kindlaks määrama, ja sellisel juhul koos viivitusintressiga (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (omavahendid – tollivõla sissenõudmine), C-304/18, EU:C:2019:601, punkt 61). Samuti ei vabasta liikmesriiki sellest kohustusest tolli hoolsuse puudumine.
- 47 Kuna liidu tolliseadustiku artikli 43 sõnastus on aga täiesti selge ja ühemõtteline selle seadustiku artiklite 44 ja 45 kohaldamatuse osas kohtu otsuse peale esitatud kaebuste suhtes, ei ole võimalik püüda leida neile sätetele teistsugust tõlgendust (vt selle kohta 26. septembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (vesi – Kanaari saarte majanduskavade ajakohastamine), C-556/18, EU:C:2019:785, punkt 34).
- 48 Seega, ilma et oleks vaja analüüsida ELL artiklis 19 ja põhiõiguste harta artiklis 47 tunnustatud põhimõtete asjakohasust, tuleb esitatud küsimusele vastata, et liidu tolliseadustiku artikleid 43–45 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette, et esimese astme kohtu otsused, mis ei ole veel jõustunud, on viivitamatult täitmisele pööratavad, kui tegemist on liidu traditsiooniliste omavahenditega.

Kohtukulud

- 49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, artikleid 43–45

tuleb tõlgendada nii, et

nendega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette, et esimese astme kohtu otsused, mis ei ole veel jõustunud, on viivitamatult täitmisele pööratavad, kui tegemist on Euroopa Liidu traditsiooniliste omavahenditega.

Allkirjad